VII. évfolyam. Celldömölk 1911 október 22. 43. szám.

KÉMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön.
ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzilletékek.

Tüzoltó-otthon.

Irta: **Barabás István**, t. o. parancsnok, a vasvármegyei t. o. szövetség titkára.

Csak oly igazi nagy emberek, akiknek nemes érzelmektől lángoló lelküket nem birja lehüteni a környezet fagyasztó közönye, akiknek a közjóra irányuló elszánt törekvésüket nem törik meg semmiféle akadályok, csak az ily igazi nagy emberek adhattak a Magyar Országos Tüzoltószövetségnek oly erőt, hogy az a mai mostoha viszonyok dacára is mind hatékonyabban törhet előre a tüzrendészet országos fejlesztésének küzdelmes munkájában.

Előbb dr. Óvári Ferenc orsz. szövetségi alelnökünk tárta föl a képviselőházban az ország tüzrendészetének nyomoruságos állapotát, majd meg gróf Széchényi Viktor elnökünk a főrendiházban fejtette ki nagy tudással és számszerü bizonyságokkal a tüzrendészet országos rendezésének szükségességét. Mind a két hatalmas beszéd olyan meggyőző volt, hogy azokra rögtön meg kellett volna inditani a törvényes intézkedések sorát, hogy még csak hetek, napok se muljanak halasztásban, mert hisz minden hét, minden nap milliókat hamvaszthat el a nemzeti vagyonból; százakat, ezreket tehet koldussá, földönfutóvá.

Csak igéret volt a visszhang a fényes beszédekre. Csupán csak igéret. S mi már ismerjük az ily igéreteket. Van az ily igérésben talán jóakarat is, talán jó szándék is. De van abban bizonyos — hogy is mondjuk — olyan lebecsülő elintézés is.

Mikor egy-egy arénát vagy látványos bódét mond tüzveszélyesnek a tüzoltóparancsnok s kéri a hatóságot, hogy intézkedjék, mert nagy baj lehet ott, ha tüz üt ki: a hatósági ember szokott igérni intézkedést, magában pedig azt gondolja, hogy dehogy is lesz ott baj, mi a fene baj is lenne, hisz eddig is csak megvolt az az aréna, az a bódé s eddig sem volt baj.

Ha valaki az ökörítói táncheliyiségre hivta volna föl előzetesen a hatóság figyelmét, valószinü az is mosolygott volna magában a jámbor szakember aggodalmán, de azért megnyugtatásul elintézte volna a dolgot egy kis — igérettel.

Igen, igy vagyunk az ily igéretekkel.

A mi vezető embereink is sokszor hallottak már igéreteket, amelyek nem teljesülnek.

Kevesebb hivatottsággal biró, kisebb elszánt akarattal vértezett emberek el is csüggedtek volna már, föl is adták volna a további küzdelmet.

A mi vezéreink nem ismerik a csüggedést. Dolgoznak fáradhatlanul s még ők öntenek uj erőt a már-már csüggedő seregbe. Edzik, lelkesitik, kitartásra buzditják a tüzoltókat. Otthont igyekeznek teremteni a felebaráti szeretet gyakorlásában kimerülő tüzoltóknak. S amidőn az elnökség a jótékonysági eszmével testvérekké kapcsolja össze az egész haza összes tüzoltóit, egyszersmind magas nivóra akarja emelni a tüzoltászat tudását is, meg akarja teremteni a tüzoltás tudományának akadémiáját.

Nagy cél rejlik a Tüzoltó-Otthon fönséges eszméjében.

Kivánjuk, hogy az minél előbb valóra váljék. Talán a Tüzoltó-Otthon lesz az a vár, amelyből ki lehet vivni azt, amit ma még csak — igérnek.

Mese.

Irta: Schrantz Elek.

A szalonban levő tárgyak körül az alkonyat homálya kezdett tömörülni. A falak fényes tapétáján ama lángvörös sugarak tükröződtek még vissza, miket a leáldozott nap a nyugati égbolt foszlányos felhőin át közvetve hintett oda a függönyözetlen ablakon keresztül.

Az asztalkát környező fauteilok egyikén egy ifju, 16—17 évesnek látszó leányka ült. Szemei révedezően meredtek kifelé a meszszeségbe, mintha csodálnák azt az utánozhatatlan szinvegyüléket, mit a természet mázolt a szürkéskékkel alapozott égboltozatra.

A szemközti oldalon, háttal az ablaknak egy nyolc évvel idősebbnek látszó ifju foglalt helyet. Ő többet és csodálatosabbat látott maga előtt. Szemei elé egy egész menyország tárult az ő bűvös, elragadtató szépségével. Erzsike fejecskéje körül a szőke, hullámzó fürtök mesteri módon nyertek elhelyezést, hozzá képest az áttetsző, rózsaszinü felhők csak utánzatok lehettek. Szemöldöke ideálisabb ivezetet mutatott az égbolt hajlásánál, szemei ragyogóbbak, tisztábbak voltak annak homályosodó azurjánál. Alakja, arcának bája pedig angyali volt s ezek a látványok a menynyei létről alkotott fogalmakat is felülmulták.

Ámde ott, hol angyali seregek hirdetik az örök üdvösséget, nemcsak a szem, de a sziv is boldog otthont talál: ifjaink között pedig annyira nyomott hangulat, oly kinos csend uralkodott, mintha a szivnek itt semmi szerepe sem volna. Hiányzott a terem légköréből valami, egy negativ láthatatlan erő. Hiányzott a meglevőhöz egy másik érzelmi forrás, melynek kisugárzása vakitó fényével aranyozná be két ifju boldogságát.

— Erzsike, szólott Elemér, hogy ne unatkozzék annyira társaságomban, hallgassa meg ezt a mesét, amit most el fogok mondani.

A leánykát apathikus elmerüléséből e szavak fetrezzentették és egykedvüen nézett az ifjura, mintha mondani akarná:

— Hallgatni fogom.

— Egy mindenben bővelkedő, egy mesés gazdagságu királyfi — kezdé az ifju — aki minden jóból kivette már részét, bujdosni ment. El, messze, céltalanul. Megunta az udvaroncok hizelkedéseit, meggyülölte az emberek képmutató álnokságait. Mindent mesterkéltnek hitt, a világot pedig festettnek, mint egy gyönyörü falonfüggő képet, melyben semmi élet, semmi érzés nincsen. Ő egy olyan valami után vágyott, amit megnevezni maga sem tudott. S ez adta kezébe a vándorbotot. Az a milieu, melybe születésénél fogva került, nélkülözte amaz okokat, mi szivében meleg érzést tudott volna kelteni.

— Elment tehát, keresztül bolyongott népes országokat, de még mindig nem talált oda . . . Hova? Ezt ő maga sem tudta. Szive tovább üzte.

— Egyszer csak egy végtelen fehérség tünik szemei elé, egy örökös hóval fedett sivatag, melyben a fagyasztóan metsző szél szaharai homokként sodorta felhőkig a csil-

(N.) Az a kérdés, melyet szóba hozunk, sajnos, mindig aktuális. Az országos statisztikai hivatal kimutatja honaponként és évenként, hányan halnak el hazánkban tüdővészben? Még szerencsés esztendő, mikor a halálnak aratása hetvenezer embert ragad el tőlünk, de olykor nyolcvanezerre szaporodik ez a borzalmas szám és ami a legszomorubb, a tüdővész az élte virágjában lévő, kereső embereket pusztítja és igy igen sok azoknak a száma, akik a tüdővész pusztitása következtében elvesztik kenyérkeresőjüket és ki vannak dobva az életnek. Ismételjük: a tüdővészről irni mindig aktuális. Hiszen itt a magunk szülővárosában hányszor halljuk, hanyszor látjuk egy-egy virágzó élet elsorvadását, hányszor látjuk azokat a lázas rózsákat az arcokon, azokat a csendes, félelmetes köhögéseket, melyek ijesztő jelzői, hogy a halál jegyeseivel állunk szemben. Kétszeresen aktuális azonban most a kérdés, mikor a »József Királyi Herceg Szanatorium Egyesület« a közeledő halottak napján megujitja azt a kérését, hogy »*Csak egy virágszállal*« kössenek kevesebbet a szeretettjeinek szánt koszoruba és, ha ezt a megható kérést mindenki megfogadja, az emberi szeretet kertjében nyiló, ebből az egy virágszálból megépithetik a tüdőbetegek második népszanatoriumát, ahol évenkint vagy ötszáz beteget gyógyithatnak s ezekből hány apát, hány anyát, kikért gyermeke odahaza imádkozik, menthet még meg az életnek, akik különben elpusztulnának, ha a társadalom irgalmas kezét feléjük nem nyujtja és ebben az irgalmas kézben a halottak napi koszoruból legalább egy virágszál nem lesz.

Soha meghatóbb, soha poetikusabb alakban az egyesület az irgalmas rész- [illegible] szólitott. Mi az, ha egy virágos koszoruban egy virággal több, vagy kevesebb van? Azért a kegyelet koszoruja maradhat pompas, a sirkert virágokkal ékes és a porladozó halottak emléke magasztos. De ha, aki koszorut vesz halottak napján, ezt a szent vámot lefizeti az emberszeretet oltárara: az egy virágszál nemzeti népmentési tőkévé dagad és képesekké tesz bennünket arra, hogy a betegeket gyógyitó házakba vonjuk, ha szegények, családjukat segélyezzük, ezzel a fertőzés veszedelmét korlátozzuk, széleskörü intézkedéseket tehetünk a lakás és táplálkozás javitása terén. Ép olyan fontos a profilaxis. Meggátolni a veszély terjedését, lehetetlenné tenni a levegőben szállongó bacilusok fertőzését, felvilágositani kicsit és nagyot, hogy a tüdőbetegséget elkerülni lehet, fellépésekor gyógyithatása bizonyos, csak nem szabad elhanyagolni és a szörnyen terjedő bacilusok pusztitását tehetetlenül tűrni.

Nemzeti sebünk gyogyitása tisztán anyagi kérdés. Ha egy gazdag ember családjában lép fel a tüdőbetegség és idején észreveszi, ez a különben halálos kór egész bizonyosan gyógyitható, mert meg van adva az anyagi erő, hogy a beteg pihenjen, gyógyintézetbe mehessen, kellőleg táplálkozhassék. A szegényre borzalom ez a betegség, aki köhécselve és tüdejében mindinkább pusztulva cipeli az élet keresztjét és meghal, mert a társadalmi könyörület meg nem látta, mert gyógyintézetbe nem mehetett, mert kenyeret kelletett keresnie akkor is, akkor -- embertársai veszedelmére — a halál csiráival járt-kelt és ami őt megöli, annak gombáit szétszórja jártában-kelteben önkénytelenül, veszedelmére levén nemcsak környezetének, hanem mindenkinek, akivel egy levegőt sziv.

A társadalomnak okos önvédelme tehát, ha a halottaknapi szent adót [illegible]

Ugy tudjuk, hogy városunkban és megyénkben szeles körü akció indul meg a virágszál jegyében. Adjon Isten ennek a vállalkozásnak sikert arra a szent célra, melyért indul. Csak egy virágszálat!

Vád.

Megcsaltál, de megbocsátok
Az én ajakamról átok
Nem fog erni téged.
Csak az a könny, amely értem
Ott ég az anyad szemében
Ne fájjon majd néked.

Ugy-e nem gondoltad soha,
Hogy te leszel még az oka,
Ha az anyád gyászol.
Ne is kérdezd, hogy ki miatt,
Mert az a könny engem sirat,
Tégedet csak vádol.

Bucsu.

Az utolsó csókot mostan küldöm néked,
Az utolsó sóhaj mostan száll feléd;
Ez a dal te rólad az utolsó ének.
Nem kerülök többé sohasem eléd.

Vége lesz a csóknak, sóhajnak, dalnak,
Méla csend uralja majd a lelkemet;
Régi, bús emlékek többé nem zavarnak,
Mert szivem a multtal mindent eltemet.

És lehet, hogy többé nem fogok nevetni,
Örökös lemondás lesz az életem.
Vagy valaki ujra megtanit szeretni
És alomba ringat egy uj szerelem.

logó hopelyheket. Mindez nem riasztotta őt vissza utjának folytatásatol. Ment tehat tovább, távolabb, mind messzebb messzebb. Utana a lábnyomok mindjart eltüntek.

— Egyszer csak valami vakito fényesseg kapráztatja el szemet. Egy ezertornyu jeghegy volt, melyről a vizszintes napsugarak verődtek vissza. Ment tehat a jeghegy irányában s midőn mar közel ert hozza, látta, hogy az inlajdonkepen egy jegpalota, melynek jégből alkotott ablakan at egy, képzeletet tulszárnyaló női szepseg tekint ki.

— Mondhatnam azt is, vet közbe az ifju, olyan volt mint maga, Erzsike, éppen olyan.

— Gunyolódik? kerde a leány.

— Erről a tulajdonságomról meg nem tettem tanubizonyságot. Majd pedig folytata:

— A királyfi tüstent tusztaban volt azzal, hogy a jégtündér palotája előtt all. Urnőjének szépsége azonban megbüvölte őt ugyannyira, hogy labai gyökeret vertak a hotalajban. Nem mozdult helyéből sehova, tekintete pedig folyton az ablakra irányult. Neha-néha ő maga is reszesül abban a szerencsében, hogy viszonozták sóvár pillantásait, később pedig a tünder állandóan az ablaknál allott. Talán az ifju alhatatossaga ejté bámulatba?

— Oh nem. Erzsike! Más valami történt itt, egy megnevezhetetlen csoda.

— Ott a hó és jegtenger közepen sokkal intenzivebb modon hat a szivnek melege, mint más, exotikus videken. A királyfi is erezte ezt kebleben, honnan a hőkösugarzás felfoghatatlan aramlathan tort elő, ugyannyira, hogy a jegtornyok ercsze csepegni, majd csurogni kezdett. Szoval a palota olvadasnak indult. Lassanként eltüntek a tornyok is s egy idomtalan jegtömb jelezte az egykori remek alkotás helyét. Elmultak napok, hetek, hónapok mar évek is, midőn a jégnek mar nyoma sem maradt. A jegtünder hajlektalanná lett s miktor már az a jegburok is leolvadt szivéről, mely eddig az érzeketlenség bilincsében tartotta, teljes tündéri mivoltaban eszményi szépségében állott a királyfi előtt. Ekkor lovagjat magahoz intette s igy szólott az előtte térdeplő s térdeit átölelő ifjuhoz:

— Akinek szive ily meleg érzések hona, akinek szerelme ily alhatatossa tesz valakit, az megérdemli, hogy neki nyujtsam e kezet.

— Ugyebar azt felesleges elmondanom, hogy boldogan tértek vissza a királyi kastélyba, ahol az elveszettnek hitt királyfit nagy pompával és ünnepséggel fogadták ragyogó szépségü arájával együtt.

Elemér hitetlen felemelkedett helyéről és kezet bucsuzora nyujtá:

— Alaszolgaja, Erzsike!

— Hát mar elmegy?

— Igen.

— Nem mondhatnám, hogy alhatatosságban megközelitene a mesebeli királyfit. Maradjon meg Elemér! Maga olyan szépen tud meselni. Vagy ha távozik, igérje meg, hogy eljön meg máskor is, gyakran, sokszor és mesél nekem szépet, a jégtündérről, az [illegible]rök boldogságról.

Álom és való.

Tifelétek most ősz van,
Hullanak a levelek.
Mifelénk en tavaszt látok,
Érzek egy kis meleget.

Tifelétek szomoruan
Sikongat az őszi szél.
Mifelénk most enyelegve
Szerelemről súg, mesél.

Tifelétek nem látni már
Semerre sem virágot.
Mifelénk én rózsaszinbe
Látom most a világot.

Tifelétek hideg van most,
Érzitek már a telet.
Mifelénk en nyarat érzek
Amióta szeretek.

Novák Pál.

HIREK.

Képviselőtestületi gyülés. Városunk képviselőtestülete folyó hó 21-én délelőtt tartott gyülésén az 1910. évi számadások törvényhatósági jóváhagyásainak és a vágóhid átalakitási munkálatainak az elöljáróság által történt kiadásának tudomásul vétele után Lencz József rendőrőrmester fizetését 10 koronával november hó 1-től kezdődőleg felemelte. Horváth József azon kérelméről, hogy udvaráról vizeresztőt készitheszen, ugy határozott, hogy az engedélyt csak a szakközegek véleményezése után adhatja meg. A Ganz-gyár számláit felülvizsgálás végett az illetékes bizottságnak kiadta. Klaffl Sándor vásárbérlőnek, — tekintettel az idei hosszas marhazárlat miatti károsodására — negyedévi bérlete 5%-át elengedi. A városháza berhelyiségeinek berleti ideje folyó évi december 31-én lejárván, utasitja a képviselőtestület az elöljáróságot, hogy a Donát Vilmos által birt helyiséget kivéve, a többi berlővel a szerződést ujabb három évre kösse meg. A Donát Vilmos által birt helyiség kiadásáról pedig gondoskodjék. Végül előadó jegyző javaslatára a gyülés a Rákóczi-utca burkolása tárgyában dr. Pletnits Ferenc által beadott felebbezés törvényhatósági jóváhagyását tudomásul vette.

Hitközségi adóról. A r. kath. hitközség adózó tagjainak névsora a rájuk kivetett 10% hitk. adó összegének, illetve a *minimális* 2 ctt hitk. adónak feltüntetésével a rom. kath. fiuiskola folyosóján csütörtöktől fogva 15 napra ki van függesztve, hol is azt bárki megtekint heti, esetleg a kivetés ellen felebbezéssel élhet, melyet az iskolaszék elnökénél: Bán János plébánosnál kell a 15 nap alatt beadni.

Emléktábla-leleplezés. A dunántuli ág. kezdettel fényes ünnepség és emléktábla-leleplezés keretében rója le kegyeletét a dunántuli egyházkerület első felügyelője, ostffyasszonyfalvai Ostffy Mihály (1680—1761), a kemenesaljai egyházmegye első felügyelője, koltai Vidos Miklós (1685—1757) iránt, akiknek nevéhez fűződik a nemesdömölki ág. h. ev. ártikuláris templom létesitése is. Ugyanekkor fogják felavatni a templomi uj orgonáját. Az ünnepségen Gyurátz Ferenc püspök is részt vesz, szónoklatot tart és felavató beszédet mond. Délután 1 órakor a *Griff*-szálló nagytermében bankett lesz.

A Marcalvölgyi Vizitársulat folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor a helybeli városház tanácstermében választmányi- és folytatólag 11 órakor közgyülest tart. Tárgysorozat: Igazgató jelentés, mérnöki jelentés, a számvizsgáló bizottság jelentése mult évi számadások megvizsgálásáról, számvizsgáló bizottsági tagok választása, a szavazatra jogosultak névjegyzékének bemutatása a költségelőirányzat megállapitása, ifj. Csomasz Károly kérvénye, Győri Sandor kérvénye, inditványok.

Elitélt gyilkos. Élénk emlékezetében van még olvasónknak Czuczai Ferenc jánosházai vasuti málházó neve, aki a szeretőjét az állomásfőnöknél szolgáló Friscsics Borbálát kicsalta a rigácsi határba, ott megfojtotta, kirabolta és a Marczal-folyóba dobta. E rablógyilkossági ügyben a héten Zalaegerszegen tartott esküdtszéki tárgyaláson Czuczait az esküdtek rablásban és gyilkosságban vétkesnek mondtak ki, mire a kir. törvényszék az enyhitő körülmények figyelembe vételével életfogytiglani fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre itelte. Az elitélt a rablásban való bünösség megállapitása, védője pedig a 92. §. nem alkalmazása miatt semmiségi panaszt jelentett be az itélet ellen.

Az uj kereskedelemügyi miniszter. A kereskedelemügyi tárca élére Beőthy László orsz. képviselő, volt bihari főispán, került. E tárca ugy dologi, mint személyi szempontból a legfontosabbak egyike. Az államháztartásban ugy a kiadások, mint a bevételek tekintetében közel 30 százalékot foglal le; a kereskedelem, ipar és közlekedés roppant kiterjedt ágazata fölött disponál; a kereskedelmi miniszter kezére van bizva 20 ezer kilométer vasut négy milliárd korona értékben és azonfölül közel 60.000 alkalmazott. Tehát felelősége is óriási. — Beőthy egyébiránt politikailag Tisza István gróf hive.

Lelkészválasztás. Sárvárott folyó hó 17-en az ág. h. ev. egyházgyülekezet Kund Sámuel esperes és Mendelényi János dr. főfelügyelő elnöksége alatt közgyülést tartott, amelyen a gyülekezet nagyszámu tagjai élénk lelkesedéssel egyhangulag Varga József óriszigeti lelkészt választották meg. A beiktatás valószinüen nov. hó 18-án lesz.

A Rábaszabályozó társaság mult hétfőn rendkivüli diszközgyülést tartott néhai, halhatatlan emlékü elnöke, Cziráky Béla gróf emlékére. A gyülést Lippay Géza ny. főispán vezette, az emlékbeszédet pedig Németh János kapuvári prépost-plébános mondotta. Az-

nos kapuvári prépost-plébános mondotta. Az-

értekezletet tartottak az elnök-jelölés ügyében. Értesülésünk szerint az elnöki állásra Lippay Gézát jelölték, aki a jelölést elfogadta. Az alelnöki állást Cziráky József grófnak ajánlják föl; elnökhelyettesekné Őshegyi József mosoni alispán és Radó Lajos dr. répczelaki nagybirtokost jelölték.

Megerősités. A szeptember 17-én a czelldömölki rk. fiuiskolához szabályszerüen megválasztott Virágh József osztálytanitót állásában Horváth István káptalani helynök megerősitette.

Néhai Bánffy Dezső báró emlékét meg akarják örökiteni. Az erdélyi református egyházkerület inditja meg a mozgalmat, hogy közadakozás utján Bánffy Dezső báró, volt miniszterelnöknek Kolozsvárott v. Budapesten szobrot állitsanak.

Epilepszia ellen sokféle gyógyszer van forgalomban. Bizonyos azonban, hogy ahány epilepszias beteg van, annyi féle a betegség változata, ami természetes is, tekintettel arra, hogy az egyes betegek mennyire különböznek egymástól nemre, korra és testalkatra nézve. Ebből önként következik, hogy csak oly gyógymód eredményezhet tartós gyógysikert, mely minden egyes betegnek egyéni természetéhez alkalmazkodik. E követelménynek az a gyógymód felel meg leginkább, melyet a hirneves specialista orvos dr. Szabó B. Sándor honositott meg, amely több ezer esetben fényesen bevált és a szakirodalom részéről is elismerő méltatásban részesült. E gyógymód azért oly nagyértékü, mivel az epilepszia gyökeres gyógyitását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma is bizonyit. Gyógyulást keresők forduljanak felvilágositásért dr. Szabó B. Sándor orvosi rendelő intézetéhez (Budapest, V. Nagykorona-utca 18.)

180

Fa-apritás villamos üzemmel. A közönség régtől fogva érezte hiányát annak a vállalatnak, amely most létesült és rövidesen megkezdi működését. Pozitiv értesülésünk nyomán most már hirt adhatunk a vállalatról. Varga György, a Ganz-féle villamos telep gépésze és társa faapritó gépet szerelt kerekekre és a villamos vezeték mentén bárkinek udvarában elvállalja a tüzifa felvágását. A közönségre nézve nagy előny háramlik ebből, mert tüzifáját mindenki tetemesen olcsóbban aprittathatja fel, az apritási müvelet rövid ideig tartó és ami fődolog, nem kell favágó embereket keresni és akkor is napokig várni, mig azok a mi fánk összevágásának sorát ejtik. — Felemlitésre méltó meg, hogy a vállalkozók felvették üzemkörükbe az árpa és kukorica darálást is, mely szintén villamos erővel végeztetik. Ezt a telepet a Gyár-utcában (a Sági-utcából nyiló utca) a Pajor-féle kertészet melletti telken rendezték be s előnye az lesz, hogy a gabona ledarálása gyorsan történik, olcsóbb ára lesz s a celli városrész lakóinak közelébe esik. A vállalkozók iparengedélyüket már megkapták és a munkalatokat november hó első hetében megkezdik.

Olvassa el kérem, olvassa el

az ezen ujságban október hó 29-én közlendő részletes feltételeket a

30.000 koronás

Ceres-Pályázatra vonatkozólag!

[redacted] éjjelén az ujtelepen betörők jártak. A mendemonda a betörés tényét Csupor Gyula helybeli napszámos nevéhez fűzi, de igen valószinü, hogy a tettes más valaki, asszonyi személy lehetett. A nyomozás folyik.

Felemelt bírói fizetés. Kemenessömjén érdemes birájának a községi képviselőtestület fizetésemelést szavazott meg. E határozat jóvahagyás végett felterjesztetett a vármegye alispanjához.

Elhamvalt takarmány. Guóth István kemenesmagasi földbirtokos belsőségén f. hó 17 én egy asztag takarmány égett le. 240 K volt biztositva s igy a kár megtérül.

Rablás. Rozsos Nagy József kemenesmagasi gazda a mult héten szállást adott egy Klein nevü csavargónak, aki azzal hálálta meg ezt a jószivüséget, hogy szállásadó gazdáját ugyanazon éjjel kirabolta. A csavargó tudniillik az istállóban nyert nyughelyet s midőn a lárma eltünt és a siri csend jelezte a házbeliek mely álomba merülését, az istálló falát kibontotta s behatolt az egyik, üres szobába 80 K-át magához véve, megugrott. A csendőrség keresi.

Dr. Varrentrapp, porosz egészségügyi tanácsos irja: Hashajtósókban való rendkivüli gazdagságánál fogva a természetes **Ferencz József**-keserüviz használata mindenekelőtt ajánlható oly esetekben, amikor arról van szó, hogy a gyomorba csak kis vizmennyiség jusson. — Kapható gyógytárakban és füszerkereskedésekben. A Szétküldési-igazgatóság Budapesten.

Tanitók gyülése. A kemenesaljai r. k. tanitói kör hétfőn tartotta Alsóságon idei őszi közgyülését, melyen az elnök meleg érzelemmel parentálta el Horváth Gyula volt sitkei kantortanitót, Németh Gyula kemenesmagasi, Simon Béla kecskédi kántortanitók sikerült pedagógiai értekezéseket tartottak. A pénztárvizsgálat, uj tagok felvétele, a tavaszi gyülésnek Czelldömölkre való kitüzése után délben Sebestyén János vendéglőjében ebédre gyültek össze, hol mintegy 2 óráig füzték eszmecseréiket a tanitók sikerült ebed és jó bor mellett a megjelent tanitókat erdeklő aktualis dolgokról. Majd a sághegyi közuzót tekintették meg, onnan pedig Kovács Sándor sági tanitó pincéjehez zarandokoltak, majd ismét vissza Sebestyenhez, hol már vendégek is voltak és mint egyik jelenlevő »nem kollega« mondja, ott olyan széles jókedvre kerekedtek, hogy bizony az eljövetel a ropogós tánc miatt csak a késői órakban történhetett meg.

A nagypéntek. Ez a nagyjelentőségü nap a protestáns hitfelekezeteknek nagy ünnepnapja. A katholikusoknál a délelőtti istenitisztelet is ünnepszámba megy ugyan, de a nagypéntek náluk mégsem valóságos ünnep (a naptárban sem nyomtatják piros betükkel) hanem tulajdonkeppen az mégis csak dologtevő nap. Mint nekünk most Pápáról jelentik, ott a mult heten a református egyházkerület három napig közgyülést tartott, amelyen vallásérelmek is kerültek szőnyegre s ezek során a kerület elhatározta, hogy a konvent kormány, illetőleg a törvényhozás utján a *Nagypénteknek országos ünneppé való tételét kéri.*

Sok törvénytelen gyermek van vármegyenkben is, de talán — aránylag — meg sincs, mint Biharvármegyében. Ennek a hires vármegyének árvaszéki elnöke ugyanis összeiratta a vármegye valamennyi törvénytelen gyermekét és kitünt, hogy azok kerékszámmal huszonötezeren vannak; különösen pedig a béli járásban minden második gyermek az [illegible]

A magyar bencés-rend. A rend összes tagjainak [illegible] főapát, öt apát, 159 áldozópap, 18 egyszerü fogadalmas növendék, 26 fogadalom nélküli növendék és 16 novicius. A rendtagok közül a hittudományok doktora 9, a bölcselet doktora 23, okleveles gimnaziumi tanár 130, a tanitás terén müködik 92. A bencés-rend vezetése alatt áll egy főiskola, ebben 27 tanuló tanul, hat főgimnázium 2091 tanulóval, 25 plebánia 110 fiókegyházzal és 44 templommal. Hajdu Tibor dr., a jelenlegi főapát a 77-ik a főapátok sorában. A rend apátjai: Francsics Norbert Bakonybél, Halbik Ciprián Tihany, Hollósi Rupert Czelldömölk, Kroller Miksa Zalavár, Bita Dezső dr. nyilvános egyetemi tanár Budapest.

Üzlet-feloszlatás. Szalay József helybeli cipész üzletét feloszlatja és áruit ennek folytán mélyen leszállitott árban bocsátja eladás alá. Erre vonatkozó és lapunk mai számában közzétett hirdetésére felhivjuk olvasóink figyelmét.

Tüz. Nemeskereszturon f. hó 13-án kigyulladt Marton Flórian háza és minden elégheto része a pusztitó elem martalékává lett. A kár mintegy 3000 K mely biztositás révén megtérül.

A »Vasvármegyei Független Hirlap« a jó öreg »Vasvármegye« cimü szombathelyi napilap szárnyai alól kiröppent. Szerkesztője Hevesi Jenő ismert jeles hirlapiró, főmunkatársa pedig Heimler Ernő dr., szombathelyi tekintélyes ügyvéd.

Áradás Kinában. Mig Európában hónapokig tartó szárazság és hőség dühöngött, azalatt Kinában egész nyáron át esett az eső, ugy, hogy a vizek kiáradtak s több ezer ember vesztette életét.

Tesla Miklós, vilaghirü fizikus, mint nekünk Kopenhágából jelentik, az iden a Nobel-dijak egyikét meg fogja kapni. Ő 1856-ban született Horvátországban. Amerikában hosszu ideig dolgozott Edison mellett. Sok nevezetes találmánya van. Elektromos lámpája eddig páratlan. Londonban nem régen angol tudósok előtt különböző kisérletet mutatott be. Tudvalevő, hogy ezer Volt-erejü aram képes az embert megölni. Tesla pedig kétszázezer Volt-erősségü aramot bocsátott keresztül a testén anélkül, hogy a legcsekélyebb kellemetlenséget érzett volna. Ezzel bebizonyitotta, hogy ilyen óriás feszültségü aram már nem veszedelmes az emberre, mert rezgés-száma oly óriási, hogy arra az ember idegrendszere már nem tud többé reagálni. Ha tehát a testén keresztülmenő áram ereje bármi oknál fogva csökkent volna, a kisérlet halálával végződött volna. Ezt a fölfedezést számitással is igazolta.

A tüdővészről. A József Királyi Herceg Szanatorium Egyesület országszerte rendezendő gyüjtés alkalmából a József Szanatorium igazgató főorvosa Geszti József dr. igen szerencsés módon egy kis alkalmi ismertetést irt a tüdővészről, mely népszerü modorban az összes tudnivalókat tartalmazza. Nem győzzük eléggé hangsulyozni, hogy ilyen müvecskéknek a nép körében való terjesztésével mennyit használhatunk az ügynek. Hiszen senki se olyan naiv, hogy elhigyje, hogy a fel millióra tehető tüdőbeteg valamennyiét gyógyitóházba tehetné. De ez nem is szükséges, ha a profilaxis effele munkák bőséges terjesztésével résen áll. Ugy értesülünk, hogy az egyesület hálája némi jeléül ingyen osztogatja ezt az okos müvecskét azoknak, akik a halottak napi koszoruból emberbaráti alapukba nem sajnálják egy virágszal árát áldozni. Megyénkben a gyüjtést a járási főszolgabirók nagy lelkesedéssel inditották meg és ugyancsak sok helyen alakul hölgyeink buzgóságából gyüjtőbizottság. Az bizonyos, hogy vármegyénk az egy virágszal gyüjtésben ugy mint a multban,

A kolera. A kolera Magyarországon is bekopogtatott. Legjobb szer ellene a tisztaság meg a [illegible] bad tőle, mert ez már maga is kész betegség, — hanem óvakodni. E célra legjobb a kolozsvári *„Szent László“ fertőtlenitő pipereszappan.* Czelldömölkön *Német Márkus* divatáru-raktárában kapható. Darabja 70 fill.

Uj bélyegek. A jövő évben uj levélbélyegeket kapunk, aminek örülnek a bélyeggyüjtők. Jelenleg Bécsben nagyszabásu bélyegkiállitás látható, amelyen a világ minden részéből nagyszerü bélyeggyüjtemények vannak kiállitva. Egy angol ember is elküldte a gyüjteményét és két millió koronára biztositotta, jeléül, hogy annyit ér.

Az éretlen szőlő felhasználása. Az éretlen szőlőből a görögök egy náluk igen kedvelt hüsitő italt készitenek olyanformán, hogy a savanyu bogyókat összezuzzák s az igy nyert levet vizzel felhigitván, cukorral kellőkép megédesitik. De szokták az éretlen szőlőt cukorba befőzni is, amiből nagyon kellemes izü pecsenyemelléklet lesz. Szokták aztán még az éretlen szőlő kisajtolt levét üvegekre huzni s hogy meg ne romolják, felül faolajat töltenek rá, ami a levegő behatolását megakadályozza. Ezt a levet aztán különféle ételekbe citromlé helyett használják, amelyhez hasonló ize van. Jó az éretlen szőlő ecetágynak is, tehát kár szüretkor az éretlen fürtöket a tőkében pusztulni hagyni.

Jó kereset. A Franciaországot Angliától elválasztó tengert a napokban átuszta egy Burgess nevü fiatelember. Egy cirkusztulajdonos azonnal szerződtette hat hétre 40.000 korona dijért. Köteles minden este a cirkuszban fölállitott medencében uszógyakorlatokat végezni.

Megdézsmált aranyak. Ezentul még népszerütlenebbek lesznek az aranyak, mert senki sem lehet biztos, hogy nem megdézsmált aranyat kap e a kezébe. Az utóbbi időben ugyanis feltünő sok az olyan arany, amelyből ügyesen le van reszelve egy kicsi. A dézsmálók a tizkoronás kerületét szokták lereszelni. Az ilyen aranyakat arról lehet felismerni, hogy körirat nincs a peremükön. A huszkoronásnál már nagyobb aparatussal folyik az aranylopás. Az ügyes tolvajok a pénzdarab szelén jukat furnak, éles ötvöseszköz segitségével kiszednek a belsejéből némi aranytörmeléket, azután a furott lyukat ügyesen beforrasztják. Az ilyen arany üresen cseng és erősebb nyomás alatt behorpad. Az ismeretlen aranydézsmálók igy minden aranypénzből ellopnak valami keveset és mivel sok kicsi sokra megy, ezer korona értékü aranypénznél, mintegy 20—30 koronára tehető az elveszett arany értéke. A bankok és más nagyobb intézmények pénztárai már észrevették a dolgokat és szorgalmasan megvizsgálnak minden aranyat, amely hozzájuk kerül.

Séta a legujabb muzeumban.

Budapesti levél.

A budapesti kir. országos gyüjtőfogház igazgatója a még itt-ott szétszórtan meglevő régi büntető eszközöket összegyüjtötte.

Azt mondhatjuk, hogy a nemzet egész multját, erkölcsét, müvelődését, történelmünk sok szomoru lapját meglatjuk, ha a muzeum gyüjteményein végig tekintünk.

Szent István királyunk korára emlékeztet az a bélyegző, amelynek eredetije a nagyszebeni városi muzéumban van meg. Ez egy kettős akasztofát ábrázol, amelylyel a bünöst megsütötték az arcán, homlokán vagy mellén.

Ilyen régi büntetőeszköz a halalbüntetés végrehajtására használt pallos, amely nem egyebb, mint egy hosszu kételü kard, amelyet a büntetés végrehajtója, a hóhér, két kezébe fogvan, csapta le a fejet a törzsről.

A muzeum tulajdonát képező pallossal

A világ legelterjedtebb és legolcsóbb irógépe a „MIGNON“ megtekinthető: Dinkgreve Nándor papirkereskedésében. — Ára 160 korona.

egy többszörös rablógyilkost János höhér.

Szent László király kor a vezet bennünket a kalodák gyűjteménye. Az ő törvényei említik, hogy aki a böjtöt megszegte, annak 12 napig kalodába zárva kellett kenyéren és vizen böjtölnie.

Jóforman a kalodákból maradt a legtöbb fönn. Pedig ma már sokan vannak, akik alig tudják, hogy mi is volt a kaloda. Sokféle is volt belőle.

A nyakló kaloda vagy hegedű a községekben a legujabb időkig igen gyakori büntető eszköz volt, amely főként a bünös megszégyenitésével igyekezett célját elérni. Hegedű alakja volt egy nagyobb és két kisebb nyilással. A nagyobb nyilásba került a nyak, a két kisebbe kerültek a kezek. A kaloda végét azutan rendesen lakattal zárták le s sokszor a lopott holmit is ráaggatva a gyermekseregnek hahotája vagy dobszó kiséretében kellett a falun végigvonulnia.

Több régi lábkaloda egy vagy két, legtöbbnyire azonban több személyre való volt. A lábkalodába zárt bünös vagy feküdt, vagy háttal a falnak támaszkodott. Kezdetben, amikor még börtön nem igen volt, a kalodába zárás a szabadságvesztés büntetését pótolja. Majd megszégyenitő büntetés, máskor a szabadságvesztés büntetés sulyosbitásául alkalmazzák.

Thököly Imre is kalodába volt zárva a fogságban s ezenkivül még nehéz rablánccal hozzá volt erősitve a börtöne falához.

A hadihajókon máig is használatban van a matróz megfékezésére a rudas békóvas vagy vaslábkaloda. Egy ilyen is van a muzeumban, melyet a pólai tengerészeti hatóság küldött a muzeumnak.

Többnyire minden látogató meghőkül, midőn a muzeumnak ama helyiségébe lép, ahol az akasztófák vannak. Régi szuette akasztófa áll a terem közepén, beerősitve a földbe, hozzátámasztva a létra, mellette lépcső, amelyre az elitélt lép.

Utoljára 1903-ban volt használatban. Ott van a Papp Béla és Husz Ábrahám kivégzésénél használt akasztófa is.

A mostani akasztófák alig két meter magasak.

Régen, mikor a kivégzések az elrettentés céljából nyilvánosak voltak, az akasztófák több méter magasak voltak, hogy messze vidéken i lathatók legyenek, mert a hullát is bizonyos ideig rajtuk hagyták.

A régi jobbágyvilágot juttatják eszünkbe az ott látható deresek. Bizony a deresről is ma már kevesen tudják, hogy nézett ki.

Kezdetben a deres egyszerü pad volt. Ilyen is van a muzeumban. A kegyetlen ütések azonban heves fájdalmat okoztak s ha valaki bárminő megadással is viselkedett, mikor a deresre került, az ütések alatt ösztönszerüleg is védekezett. Szükséges volt tehát az elitéltet a dereshez hozzáerősiteni. Igy jöttek létre idővel a deresnek különféle alakjai.

A városokban szokásos kegyetlen kerekkötésekre emlékeztető kerékbetörésekre emlékeztető kerék is van a muzeumban, bár csak másolatban. Mindössze két eredeti kerekbetörő kerek létezéséről tudunk, egy van a pozsonyi s egy van a nagyszebeni városi muzeumban, mert az ott levő másik egészen csonka.

Egy régi büntetésünk emléke máig is él nyelvünkben. Ez a pellengérezés, a szégyenszemre való kitétel. A piacon, a templom vagy községháza közelében állitották fel a pellengért, többnyire fából vagy kőből. Akit szégyenszemre kiállitottak, rendesen hozzá is erősitettek a pellengérhez, többnyire még néhány nyakvas is kézvas is volt. Szokás volt a nyakba követ vagy szégyentáblát is akasztani. Ilyen a székesfehérvári szégyentábla, amelynek egyik oldalán a következő feliras olvasható:

Az ördöngösökre [illegible] ugyanakkor meghurcolták, édesanyjukat pedig taszigálták, másoknak például hét napi kintállásra és kétszerte való pálcázásra ítéltettek.

Sok helyütt a botozást is a pellengérnél hajtották végre.

Büszéges tanulmányt nyujtanak a büntetések különböző csoportjainak az arcképei. A közel ötven év előtti betyárvilág főbb szereplői, akiktől gróf Raday Gedeon vas kitartása mentette meg az országot, ugyancsak ott vannak már a muzeumban. Merőn tekintenek le a falról arra a hatalmas megvasalt fekete koporsóra, amelyben nem egynek a hulláját szállitották a mindent adó és mindent bezáró anyaföldbe.

Több ezer darabot tesznek ki a bünösök által fogságuk ideje alatt készitett tárgyaik, a szökési kisérleti eszközök, rajzok, festményeik, irásaik, verseik mind egy-egy érdekes megnyilvánulása a bünöző, a szabadságától megfosztott szenvedő lelkének.

Sz. Gy.

Hirdetéseket jutányos áron felvesz a KIADÓHIVATAL.

FIX FIZETES

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona.

Hecht Bankház Részvénytársaság

Budapest, VI., Ferenciek-tere 6.

Keressük mindenben a legjobbat!

Nagy elővigyázat ajánlatos az **egészséges ivóviz** megválasztásánál, igyunk és kerjünk tehát mindenütt

Szantói savanyuvizet,

mely gazdag, természetes szénsavtartalmánál fogva rendkivül kellemes, az egészségre hasznos, elsőrangu asztali viz. Erősen hugyhajtó hatásu, elősegiti az emésztést, megakadályozza a gyomoregést.

A Szántói savanyuviz:

Bornak: **füszer,**
Betegnek: **gyógyszer,**
Egészségesnek: **óvszer.**

Főraktár Czeldömölkön: Landler Samu füszerkereskedőnél.

Szentiványi Oszkár
KELÉDI
SZESZGYÁR
ÉS
FINOMITÓJA
üzembe hozatott; a termelendő szesz szolid kiszolgálás mellett:
Keléden (u. p. Jánosháza)
a szeszgyár kezelőségénél: beszerezhető.

Üz'et-feloszlatás.

Alulirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint 30 év óta fennálló **cipész üzletemet** (Dömölki-utca) egészségi okokból

feloszlatni, illetve átadni szándékozom,

mely alkalommal az összes raktáron levő saját készitésü és gyári cipőket **mélyen leszállitott áron** bocsájtom forgalomba.

Tisztelettel

Szalay József.

KÖNYVNYOMDÁNK
kedvező feltételek mellett egy fiut felvesz
TANONCNAK

Szőlő-oltványok

szolövesszok és Cleditschia (előkeritésnek alkalmas) **csemetek** beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hirnévnek örvendő

Szücs Sándor Fia

szőlőtelepét Bihardiószeg

Ha a saját érdekét tartja szem előtt, úgy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti cég nagy képes árjegyzékét nem kérte; ingyen és bérmentve Ezen árjegyzék minden szőlőbirtokost érdekel hasznos tartalmánál fogva.

Olcsó és pontos kiszolgálás
Számos elismerő levél.

A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szivesen lattatnak.

Eladó ház.

Czelldömölkön, a Petőfi-utca 4. számu

ujonnan épült ház

mely áll 2 utcai szoba, egy konyha, egy előszoba, élés kamra s a szükséges mellékhelyiséggel **azonnal eladó.**

Bővebb értesités nyerhető: **Lada Józsefnél Szombathely,** Máv. fütőház.

Jókarban levő

300—400 literes

boros hordók

azonnal eladók

özv. Tory Györgynenál

Czelldömölkön.

„M-i-i-t-r" Papa megengedte! Hisz valódi **JAKOBI**-féle **Antinicotin**-cigarettahüvelyek fadobozokban!

Vigyázzon! Csakis a »JACOBI« jelzésselvalódi!

BUTOROK

Halók, ebedlők, uriszobák, szalónok, teljes szálloda, kávéház, vendéglő és kastélyberendezések, [illegible] rezbutorok, szőnyegek, függőnyök, csillárok, zongorák szállittatnak bárhová

készpénzért vagy rendkivül előnyös fizetési feltételekkel.

Diszes nagy butoralbum 1 K

Teljes berendezésnel utazó mintákkal **dijmentesen küldetik bárhova**

MODERN

Lakberendezési Vállalat

Budapest, IV. Gerloczy-u. 7.
(Központi városháza mellett.)

Nyer[illegible]aj, szivogáz, Diesel

benzin motorok és lokomobilok

Gyors szállitás

Kedvező fizetési [illegible]

Messze menő jótállás.

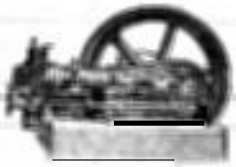

Drezdai motorgyár reszv. társ.

Németország legrégibb, legnagyobb motorgyára. —— Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V. Koháry-utca 4.

(Alkotmány-utca sarok.)

Az őszi és téli idényre!

SZÉNÁSY GYULA budapesti szövetraktárának

őszi és téli teljes mintagyüjteménye állandóan megtekinthető üzletemben

s abból a legcsekélyebb megrendelést is az eredeti árakon teljesitem.

A mintagyüjteményt házhoz is elküldöm megrendelőim szives meghivása után.

Német Márkus divatáruraktára

: CZELLDÖMÖLK :

HORVATH LAJOS

SZOBA-, CIMFESTO ÉS MÁZOLO

CZELLDÖMÖLK, KIS-UTCA 2. (Szőlő vendéglő mellett.)

Szobafestések, cim- és templomfestések, mázolások elfogadtatnak és jutányos áron kifogástalanul készittetnek.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyüzemü könyvnyomdájában, Celldömölkön.